

ՇԴ/0030/01/20
(ՀԿԴ/0032/01/22)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆ
Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ
ԸՆԴԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԸ ԼՈՒԾԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

26 մարտի 2024 թվական

ք.Երևան

ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի նախագահին փոխարինող, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական պալատի նախագահ Համլետ Ասատրյանս, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի հակակոռուպցիոն պալատի նախագահ Արթուր Դավթյանս, ուսումնասիրելով թիվ ՇԴ/0030/01/20 (ՀԿԴ/0032/01/22) քրեական վարույթի ընդդատության հարցը լուծելու համար ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի նախագահին ուղարկելու մասին Շիրակի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի՝ 2024 թվականի մարտի 14-ի որոշումը,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց Ի Ն Ք

Վարույթի դատավարական նախապատմությունը.

1. 2020 թվականի մարտի 26-ին Շիրակի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանում ստացվել է թիվ 18107619 (ՇԴ/0030/01/20) քրեական գործն ըստ մեղադրանքի՝ Տիգրան Սամվելի Դիլանյանի՝ 2003 թվականի ապրիլի 18-ին ընդունված ՀՀ քրեական օրենսգրքի 309-րդ հոդվածի 2-րդ մասով:

2020 թվականի մարտի 30-ին թիվ ՇԴ/0030/01/20 քրեական գործն ընդունվել է վարույթ և 2020 թվականի ապրիլի 14-ին որոշում է կայացվել դատական քննություն նշանակելու մասին:

2022 թվականի հունիսի 27-ին քրեական գործը վերամակագրվել է դատավոր Ռ. Սմբատյանին և 2022 թվականի հունիսի 29-ին ընդունվել է վարույթ:

Շիրակի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի՝ 2022 թվականի հուլիսի 13-ի որոշմամբ քրեական գործի քննությունը վերսկսվել է և նշանակվել է դատական քննության:

Շիրակի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը 2022 թվականի օգոստոսի 29-ին որոշում է կայացրել քրեական գործն ըստ ընդդատության Հակակոռուպցիոն դատարան ուղարկելու մասին:

1.1. Հակակոռուպցիոն դատարանի՝ 2022 թվականի սեպտեմբերի 5-ի որոշմամբ թիվ ՀԿԴ/0032/01/22 (ՇԴ/0030/01/22) քրեական գործն ընդունվել է վարույթ և 2022 թվականի սեպտեմբերի 7-ի որոշմամբ քրեական գործի քննությունը վերսկսվել է:

2. Հակակոռուպցիոն դատարանը 2024 թվականի փետրվարի 28-ին որոշում է կայացրել թիվ ՀԿԴ/0032/01/22 (ՇԴ/0030/01/22) քրեական վարույթն ըստ ընդդատության Շիրակի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան փոխանցելու մասին:

3. Շիրակի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը 2024 թվականի մարտի 14-ին որոշում է կայացրել թիվ ՀԿԴ/0032/01/22 (ՇԴ/0030/01/22) քրեական վարույթը Վճռաբեկ դատարանի նախագահին ուղարկելու մասին՝ ընդդատության հարցը լուծելու համար:

4. Քրեական վարույթը Վճռաբեկ դատարանում ստացվել է 2024 թվականի մարտի 18-ին:

Ընդդատության հարցը լուծելու համար էական նշանակություն ունեցող փաստական հանգամանքները.

5. Նախաքննության մարմնի՝ 2020 թվականի մարտի 13-ի որոշմամբ Տիգրան Սամվելի Դիլանյանը ներգրավվել է որպես մեղադրյալ և նրան մեղադրանք է առաջադրվել 2003 թվականի ապրիլի 18-ին ընդունված ՀՀ քրեական օրենսգրքի

309-րդ հոդվածի 2-րդ մասով՝ այն բանի համար, որ «նա 2013 թվականի հոկտեմբերի 17-ից մինչ օրս զբաղեցնելով ՀՀ ոստիկանության Գյումրի քաղաքի Մուշի բաժնի ՊՊԾ դասակի հրամանատարի պաշտոնը և հանդիսանալով մշտապես իշխանության ներկայացուցչի լիազորություններով օժտված պետական ծառայություն իրականացնող պաշտոնատար անձ, դիտարկությանը կարարել է բռնություն գործադրելով զուգորդված այնպիսի գործողություններ, որոնք ակնհայտորեն դուրս են եկել իր լիազորությունների շրջանակից և էական վնաս պատճառել անձի իրավունքներին ու պետության օրինական շահերին:

Այսպես.

ՀՀ ոստիկանության Գյումրի քաղաքի Մուշի բաժնի ՊՊԾ դասակի հրամանատար Տիգրան Գիլանյանը, 2019 թվականի հունիսի 22-ին՝ ժամը 16:30-ի սահմաններում, Գյումրի քաղաքի Պարույր Սևակի փողոցում շրջիկ ծառայություն իրականացրած նույն դասակի ոստիկաններ Վահրամ Խաչատրյանից և Վարազդար Մասցյանից տեղեկանալով քաղաքացիներ՝ Մելիք և Տիգրան Գասպարյանների վարած ավտոմեքենան կանգնեցնելու պատճառով վերջիններիս հոր՝ Գագիկ Գասպարյանի հետ առաջացած վիճարանության մասին, շտապել է հիշյալ փողոց: Այնտեղ Գագիկ Գասպարյանի վարած «Տորդ» մակնիշի, 34 AS 484 հաշվառման համարանիշի ավտոմեքենան կանգնեցնելով՝ Տիգրան Գիլանյանը պահանջել է դուրս գալ և ներկայացնել փաստաթղթերը՝ պատճառաբանելով մեքենան սրուզելու անհրաժեշտությունը: Գագիկ Գասպարյանը, նախ՝ հրաժարվել է դուրս գալ և պահանջել է ներկայացնել ավտոմեքենան սրուզելու վերաբերյալ համապատասխան որոշում, սպա՝ պահանջել է հրավիրել ճանապարհային ոստիկանության ներկայացուցիչ: Այնուհետև Տիգրան Գիլանյանի հորդորներին տեղի տալուց և ավտոմեքենայից դուրս գալուց հետո, երբ վերջինս փորձել է քաշել Գագիկ Գասպարյանի թևից, ձեռքերով հետ է հրել Տիգրան Գիլանյանի կրծքավանդակի շրջանից, ինչից հետո վերջինս և դեպքի վայրում գտնված ոստիկանները փորձել են Գագիկ Գասպարյանի նկատմամբ ֆիզիկական ուժ գործադրելով և հատուկ միջոցներ կիրառելով բերման ենթարկել ոստիկանության բաժին: Այդ ամենը նկատելով՝ ավտոմեքենայից դուրս են եկել և փորձել միջամտել նաև Գագիկ Գասպարյանի որդիները՝ Մելիք և Տիգրան Գասպարյանները: Վերջինս

առաջացել է դեպի՝ իր բջջային հեռախոսով փոխառյալ պահին դեպքը փեսաձայնագրող ուսրիկան Գնել Մանուչարյանի ուղղությամբ և փորձել վերցնել նրա հեռախոսը: Այդ ընթացքում Տիգրան Դիլանյանը դիտարկություններ կատարել է բռնություն գործադրելով զուգորդված այնպիսի գործողություններ, որոնք ակնհայտորեն դուրս են եկել նրա լիազորությունների շրջանակից, այն է՝ բռննցքով հարվածներ է հասցրել Տիգրան Գասպարյանի դեմքին՝ ձախ այրոսկրի և սրորին ծնոտի շրջաններին՝ պատճառելով թեթև վնասի հարկանիշներ չպարունակող արյունազեղման ձևով մարմնական վնասվածք:

Տիգրան Դիլանյանի կողմից բռնություն գործադրելով զուգորդված պաշտոնական լիազորություններն անցնելու հետևանքով էական վնաս է պատճառվել ինչպես Տիգրան Գասպարյանի իրավունքներին ու օրինական շահերին, այնպես էլ պետության օրինական շահերին, մասնավորապես՝ Տիգրան Գասպարյանը ենթարկվել է բռնության, խախտվել է վերջինիս անձնական անձեռնմխելիության՝ Միջազգային կոնվենցիաներով և ՀՀ սահմանադրությամբ երաշխավորված իրավունքները, բացի այդ Տիգրան Դիլանյանի գործողությունների արդյունքում հեղինակագրվել է պետական մարմինը՝ ՀՀ ոսրիկանությունը (...):¹:

6. Հակակոռուպցիոն դատարանը 2024 թվականի փետրվարի 28-ի որոշմամբ արձանագրել է հետևյալը. «(...) [Հ]աշվի առնելով նաև այն հանգամանքը, որ Տիգրան Դիլանյանին առաջադրված մեղադրանքի համաձայն՝ վերջինիս կողմից ենթադրյալ արարքը կատարվել է բռնություն գործադրելով և ոչ շահադիտական դրդումներից ելնելով, Դատարանը գրնում է, որ թիվ ՀԿԴ/0032/01/22 քրեական գործն այլևս ընդդարյա չէ Հակակոռուպցիոն դատարանին, այլ ընդդարյա է Շիրակի մարզի առաջին արյանի ընդհանուր իրավասության քրեական դատարանին, իսկ կողմերն առարկում են, որ վարույթը շարունակվի Հակակոռուպցիոն դատարանում, ուսրի անհրաժեշտ է թիվ ՀԿԴ/0032/01/22 քրեական գործը փոխանցել ըստ ընդդարյան (...):²:

7. Շիրակի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը 2024 թվականի մարտի 14-ի որոշմամբ արձանագրել է հետևյալը. «(...) Տվյալ դեպքում,

¹ Տե՛ս քրեական վարույթ, հատոր 4, թերթեր 69-70:
² Տե՛ս քրեական վարույթ, հատոր 7, թերթեր 147-149:

քրեական գործի նյութերի ուսումնասիրությունից երևում է, որ ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանը դեռևս 2024 թվականի հունվարի 18-ին, այսինքն՝ «ՀՀ քրեական օրենսգրքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՕ-31-Ն օրենքն ուժի մեջ մտնելուց առաջ, թիվ ՀԿԴ/0032/01/22 քրեական գործով անցում է կատարել դատաքննության փուլ, մասնավորապես՝ քննարկել և լուծել է ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 333-335-րդ հոդվածներով նախատեսված հարցերը, որպիսի պայմաններում, Դատարանի գնահատմամբ, քրեական գործն այլևս ենթակա չէր ընդդատության փոխանցման Առաջին արյանի դատարան (...)³:

Սույն որոշման հիմնավորումները և եզրահանգումը.

8. Սույն վարույթով բարձրացված իրավական հարցը հետևյալն է. հիմնավոր է արդյոք Շիրակի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի հետևությունն այն մասին, որ թիվ ՇԴ/0030/01/20 (ՀԿԴ/0032/01/22) քրեական վարույթը ենթակա չէր փոխանցման առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան:

9. ՀՀ Սահմանադրության 63-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ «Յուրաքանչյուր ոք ունի անկախ և անաչառ դատարանի կողմից իր գործի արդարացի, հրապարակային և ողջամիտ ժամկետում քննության իրավունք»:

10. «Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին» եվրոպական կոնվենցիայի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ «Յուրաքանչյուր ոք, (...) նրան ներկայացված ցանկացած քրեական մեղադրանքի առնչությամբ, ունի օրենքի հիման վրա սրեղծված անկախ ու անաչառ դատարանի կողմից ողջամիտ ժամկետում արդարացի և հրապարակային դատաքննության իրավունք»:

10.1. Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը, «օրենքի հիման վրա սրեղծված դատարան» հասկացությունը մեկնաբանելիս նշել է. «Այն երկրներում, որտեղ օրենքը կողիֆիկացված է, դատական համակարգի կազմակերպումը չի կարող թողնվել դատական մարմինների հայեցողությանը, սակայն դա չի

³ Տե՛ս քրեական վարույթ, հատոր 7, թերթեր 154-160:

նշանակում, որ դատարաններն օժտված չեն համապատասխան ազգային օրենսդրությունը մեկնաբանելու որոշակի ազատությամբ»⁴:

Միննույն ժամանակ, դատարանի մատչելիության իրավունքի համատեքստում Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը նշել է, որ. «Ներպետական դատական արյանները դատավարական կանոնները կիրառելիս պետք է ձեռնպահ մնան դրանց չափազանցված ձևականացումից, որն իր ազդեցությունը կունենա դատավարության արդարացիության վրա»⁵:

11. Վճռաբեկ դատարանը *Գևորգ Հարությունյանի* գործով իրավական դիրքորոշում է ձևավորել այն մասին, որ. «(...) Գործերի պարշաճ ընդդատությունը, որպես արդար դատաքննության անհրաժեշտ բաղկացուցիչ, հիմնարար իրավական արժեք է: Դրա հիմնարար բնույթը բխում է արդար դատաքննության ինստիտուցիոնալ փարրից՝ անկախ, անկողմնակալ, իրավասու և օրենքի հիման վրա արեղծված դատարան ապահովելու պետության պոզիտիվ պարտականությունից: Իսկ այդ պարտականությունն իր հերթին, ըստ էության, ամրագրված է Հայաստանի Հանրապետության իրավական համակարգում բարձրագույն իրավաբանական ուժ ունեցող այնպիսի նորմարիվ ակտերում, ինչպիսիք են ՀՀ Սահմանադրությունը (...), Քաղաքացիական և քաղաքական իրավունքների մասին միջազգային դաշնագիրը (14-րդ հոդված) և «Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին» եվրոպական կոնվենցիան (6-րդ հոդված): (...)

Պարշաճ ընդդատության հիմնարար իրավական նշանակությունն այն է, որ յուրաքանչյուր կոնկրետ քրեական գործը քննող դատարանի որոշման հարակ կանոնների առկայությունը և դրանց կանխապետելի գործադրումն անհրաժեշտ պայման են կողմնակի դիրքորդի մոտ այնպիսի համոզմունք ձևավորելու համար, որ փյալ կոնկրետ քրեական գործը քննող դատարանը և դատավորը նախարարամատչելիություն չունեն, և փյալ գործը վարույթ ընդունելիս սուբյեկտիվիզմն ու կամայակայությունը բացառված են եղել:

⁴ Տե՛ս Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի՝ *Gorgiladze v. Georgia* գործով 2009 թվականի հոկտեմբերի 20-ի վճիռը, գանգատ թիվ 4313/03, 69-րդ կետ:

⁵ Տե՛ս Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի՝ *Walchli v. France* գործով 2007 թվականի հուլիսի 26-ի վճիռը, գանգատ թիվ 35787/03, 29-րդ կետ:

*Այսպիսով, քրեական գործերի ընդդատության որոշման հստակ, կամայականությունը բացառող կանոնների առկայությունը և գործադրումը պարտադիր նախապայման են արդարադատության մարչելիության պարզաձև երաշխավորման համար (...)*⁶:

12. Վերոգրյալից հետևում է, որ ընդդատության կանոններն այն չափանիշներն են, որոնց հիման վրա որոշվում է, թե տվյալ գործով որ դատարանը պետք է իրականացնի արդարադատություն: Ընդդատության կանոնները կոչված են անձին զերծ պահելու դատական շրջապտույտից, որը կարող է առաջանալ, եթե դատարանները հրաժարվեն գործը վարույթ ընդունել՝ իրենց ընդդատյա չլինելու պատճառաբանությամբ:

Ընդդատության ինստիտուտը հիմնարար նշանակություն ունեցող արժեք է, քանի որ այն անմիջականորեն կապված է անձի՝ օրենքի հիման վրա ստեղծված դատարանի կողմից իր գործի քննության իրավունքի հետ: Քրեական վարույթի մասնակիցների համար պետք է կանխատեսելի լինի, թե իրենց գործով որ դատարանը պետք է իրականացնի արդարադատություն:

Անհրաժեշտ է ընդգծել, որ վարույթն ըստ ընդդատության փոխանցելիս, չպետք է դրսևորվի չափազանց ձևական մոտեցում, և պետք է հաշվի առնվի նաև արդարադատության շահը:

13. 1998 թվականի հուլիսի 1-ին ընդունված ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 44-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *«Առաջին արյանի ընդհանուր իրավասության դատարանները քննում են բոլոր քրեական գործերը, բացառությամբ հակակոռուպցիոն դատարանին ընդդատյա գործերի, քրեադատավարական օրենսդրությամբ նախատեսված այլ գործեր (նյութեր), ինչպես նաև վերահսկողություն են իրականացնում քրեական գործի մինչդատարանական վարույթի նկատմամբ»*:

ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 260-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *«Մարզերի առաջին արյանի ընդհանուր իրավասության և Երևան քաղաքի առաջին արյանի ընդհանուր իրավասության քրեական դատարաններին*

⁶ Տե՛ս Վճռաբեկ դատարանի՝ *Քնորդ Հարությունյանի* գործով 2011 թվականի հուլիսի 13-ի թիվ ԵԿԴ/0211/01/10 որոշումը, կետեր 15-16:

(այսուհետք՝ առաջին արյանի ընդհանուր իրավասության դադարան) ընդդարյա են առաջին արյանի կարգով իրականացվող բոլոր վարույթները, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքի հավելված N 1-ով նախատեսված կոռուպցիոն հանցանքների վերաբերյալ վարույթների, որոնք ընդդարյա են հակակոռուպցիոն դադարանին»:

ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 263-րդ հոդվածի համաձայն՝ «1. Նախնական դարալսումների ընթացքում պարզելով, որ տվյալ վարույթն ընդդարյա չէ իրեն, դադարանն այն որոշմամբ անհապաղ փոխանցում է ըստ ընդդարյության:

(...)

5. Վարույթն ըստ ընդդարյության սրացած հակակոռուպցիոն կամ առաջին արյանի ընդհանուր իրավասության դադարանը մինչև նախնական դարալսումներ նշանակելը ենօրյա ժամկետում որոշում է կայացնում վարույթը Վճռաբեկ դադարան ուղարկելու մասին, եթե համաձայն չէ դրա առարկայական ընդդարյությանը:

(...)

8. Սույն հոդվածի 5-րդ մասով նախատեսված դեպքում Վճռաբեկ դադարանի նախագահը, Վճռաբեկ դադարանի քրեական և հակակոռուպցիոն պալատների նախագահները վարույթը Վճռաբեկ դադարանում սրանալու պահից տասնօրյա ժամկետում վերջնականապես լուծում են վարույթի առարկայական ընդդարյության հարցը՝ ընդհանուր թվի ձայների մեծամասնությամբ ընդունված որոշմամբ: Քվեարկելիս ձեռնպահ մնալ չի թույլատրվում:

9. Սույն հոդվածով սահմանված կարգով որոշված դադարանը համարվում է իրավասու դադարան»:

13.1. «ՀՀ քրեական օրենսգրքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» 2024 թվականի հունվարի 16-ի թիվ ՀՕ-31-Ն ՀՀ օրենքի 7-րդ հոդվածի համաձայն՝ «Օրենսգրքի հավելված N 1-ում՝

(...)

2) «Հոդված 441. Պաշտոնատար անձի կողմից իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունը չարաշահելը կամ լիազորություններն անցնելը» բառերից հետո

լրացնել «(բացառությամբ երբ արարքը կատարվել է ոչ շահադիպական դրդումներից ելնելով և բռնություն գործադրելով, բռնություն գործադրելու սպառնալիքով կամ զենք կամ հարուկ միջոց օգտագործելով)» բառերով. (...):»:

13.2. ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՕ-331-Ն ՀՀ սահմանադրական օրենքի 19-րդ հոդվածի 23-րդ և 24-րդ մասերի համաձայն՝ «23. (...) Հայասրանի Հանրապետության առաջին արյանի ընդհանուր իրավասության դատարաններին ենթակա (...) կոռուպցիոն հանցագործությունների վերաբերյալ գործերը վերաբաշխվում են հակակոռուպցիոն դատարանի համապարասիան մասնագիտացում ունեցող դատավորների միջև, բացառությամբ սույն հոդվածի 24-րդ մասով սահմանված դեպքի:

24. Հայասրանի Հանրապետության առաջին արյանի ընդհանուր իրավասության դատարանների վարույթում գրնվող՝ սույն մասով նախատեսված գործերը ենթակա չեն վերաբաշխման հակակոռուպցիոն դատարանին, եթե տվյալ գործով անցում է կատարվել դատաքնության փուլ»:

«Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» 2021 թվականի ապրիլի 14-ին ընդունված ՀՕ-333-Ն օրենքի 7-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ «Սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելուց հետո Հայասրանի Հանրապետության առաջին արյանի ընդհանուր իրավասության դատարանների վարույթում գրնվող կոռուպցիոն հանցագործությունների վերաբերյալ գործերը վերաբաշխվում են հակակոռուպցիոն դատարանի դատավորների միջև, եթե տվյալ գործերով անցում չի կատարվել դատաքնության փուլ»:

13.3. «Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին» ՀՀ օրենքի 39-րդ հոդվածի համաձայն՝ «1. Եթե օրենսդրության մեջ բացակայում է կոնկրետ հասարակական հարաբերությունը կարգավորող իրավական նորմը, սակայն օրենսդրությամբ սահմանված է համանման հարաբերությունները կարգավորող այլ իրավական նորմ, ապա այդպիսի հարաբերությունների նկատմամբ (եթե դա չի հակասում դրանց էությանը) կիրառվում են համանման հարաբերություններ կարգավորող իրավական նորմերը (օրենքի անալոգիա):(...):»:

3. *Օրենքի կամ իրավունքի անսլոգիա չի կարող կիրառվել, եթե դրանով սահմանափակվում են անձանց իրավունքները, ազատությունները, կամ նրանց համար նախատեսվում է նոր պարտականություն կամ պատասխանատվություն, կամ խտրացվում են նրանց նկատմամբ կիրառվող պատասխանատվության, հարկադրանքի միջոցները կամ դրանց կիրառման կարգը, հարկերի, փուրքերի և այլ պարտադիր վճարների վճարման կարգը, անձանց գործունեության նկատմամբ հսկողություն ու վերահսկողություն իրականացնելու պայմանները և կարգը:*

4. *Օրենքի անսլոգիան և իրավունքի անսլոգիան կարող են կիրառվել միայն, եթե փոխառված օրենքով չի արգելվում անսլոգիայի կիրառումը»:*

14. Նշված նորմերի համակարգային վերլուծությունից հետևում է, որ «ՀՀ քրեական օրենսգրքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» 2024 թվականի հունվարի 16-ին ընդունված ՀՕ-31-Ն ՀՀ օրենքով կատարված փոփոխությունների արդյունքում ՀՀ քրեական օրենսգրքի 441-րդ հոդվածով (համապատասխանում է 2003 թվականի ապրիլի 18-ին ընդունված ՀՀ քրեական օրենսգրքի 309-րդ հոդվածին) նախատեսված հանցանքը՝ պաշտոնատար անձի կողմից իշխանական կամ ծառայողական լիազորությունները կամ դրանցով պայմանավորված ազդեցությունը չարաշահելը կամ լիազորություններն անցնելը, եթե կատարվել է *«ոչ շահադիպական դրդումներից ելնելով և բռնություն գործադրելով, բռնություն գործադրելու սպառնալիքով կամ զենք կամ հատուկ միջոց օգտագործելով»* այլևս չի հանդիսանում կոռուպցիոն բնույթի և ընդգրկված չէ ՀՀ քրեական օրենսգրքի հավելված N 1-ում, հետևաբար դրանց վերաբերյալ վարույթներն ընդդատյա են առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին: Սակայն, կատարված փոփոխությամբ որևէ կարգավորում չի սահմանվել առ այն, թե արդյո՞ք այդ փոփոխությունը պետք է տարածվի Հակակոռուպցիոն դատարանում դատաքնության փուլում գտնվող նմանատիպ վարույթների վրա, այլ կերպ՝ արդյո՞ք այդ վարույթները ենթակա են վերաքաշիման, թե ոչ:

Այդուհանդերձ, դեռևս 2021 թվականի ապրիլի 14-ին ընդունված ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՕ-331-Ն ՀՀ սահմանադրական օրենքի 19-

րդ հոդվածի 23-րդ և 24-րդ մասերով, ինչպես նաև «Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» 2021 թվականի ապրիլի 14-ին ընդունված ՀՕ-333-Ն օրենքի 7-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանվել է, որ ՀՀ առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանների վարույթում գտնվող կոռուպցիոն հանցագործությունների վերաբերյալ այն գործերը, որոնցով **անցում է կատարվել դատաքննության փուլ, ենթակա չեն վերաբաշխման հակակոռուպցիոն դատարանին**: Այսինքն, ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՕ-331-Ն ՀՀ սահմանադրական օրենքով, ինչպես նաև «Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՕ-333-Ն օրենքով լուծում է տրվել համանման իրավահարաբերությանը, ըստ որի՝ դատաքննության փուլ անցում կատարված լինելու դեպքում առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի վարույթում գտնվող վարույթի փոխանցումը Հակակոռուպցիոն դատարան իրավաչափ չէ:

14.1. Հաշվի առնելով, որ ինչպես «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքը, այնպես էլ ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգիրքը չեն արգելում անալոգիայի կիրառումը, ինչպես նաև այն, որ տվյալ պարագայում անալոգիայի կիրառումն անձանց իրավունքները, ազատությունները չի սահմանափակում կամ նրանց համար նոր պարտականություն կամ պատասխանատվություն չի նախատեսում՝ գտնում ենք, որ Հակակոռուպցիոն դատարանների վարույթում գտնվող՝ «ՀՀ քրեական օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» 2024 թվականի հունվարի 16-ի թիվ ՀՕ-31-Ն ՀՀ օրենքի 7-րդ հոդվածի հիման վրա առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարաններին ընդդատյա վարույթների վերաբաշխման հարցը պետք է լուծվի ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՕ-331-Ն օրենքի 19-րդ հոդվածի 23-րդ և 24-րդ մասերին և «Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին»

ՀՕ-333-Ն օրենքի 7-րդ հոդվածի 2-րդ մասին համահունչ: Այլ կերպ՝ այն վարույթները, որոնցով Հակակոռուպցիոն դատարանն անցում է կատարել դատաքննության (հիմնական դատալսումների) փուլ, ենթակա չեն վերաբաշխման առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին:

15. Սույն վարույթի նյութերի ուսումնասիրությունից երևում է, որ՝

- Հակակոռուպցիոն դատարանը 2024 թվականի հունվարի 18-ին կայացած դատական նիստի ընթացքում անցում է կատարել դատաքննության փուլ⁷:

- Հակակոռուպցիոն դատարանը փաստելով, որ համաձայն Տիգրան Դիլանյանին առաջադրված մեղադրանքի՝ վերջինս ենթադրյալ հանցանքը կատարել է բռնություն գործադրելով և ոչ շահադիտական դրդումներից ելնելով՝ որոշում է կայացրել վարույթն ըստ ընդդատության Շիրակի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանն ուղարկելու մասին⁸:

- Շիրակի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանն արձանագրելով, որ թիվ ՀԿԴ/0032/01/22 քրեական գործով Հակակոռուպցիոն դատարանն անցում է կատարել դատաքննության փուլ՝ գտել է, որ քրեական գործը ենթակա չէր փոխանցման առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան⁹:

16. Նախորդ կետում մեջբերված փաստական հանգամանքները գնահատելով սույն որոշմամբ վկայակոչված իրավադրույթների և արտահայտված իրավական դիրքորոշումների լույսի ներքո՝ պետք է փաստել, որ «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՕ-331-Ն ՀՀ սահմանադրական օրենքով և «Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՕ-333-Ն օրենքով նախատեսված իրավակարգավորումների լույսի ներքո, թիվ ՇԴ/0030/01/20 (ՀԿԴ/0032/01/22) քրեական վարույթը ենթակա չէր վերաբաշխման առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին, քանի որ սույն վարույթով Հակակոռուպցիոն դատարանն անցում է կատարել դատաքննության փուլ:

⁷ Տե՛ս քրեական վարույթ, հատոր 7, թերթեր 125-128:

⁸ Տե՛ս սույն որոշման 6-րդ կետը:

⁹ Տե՛ս սույն որոշման 7-րդ կետը:

17. Վերոշարադրյալը հիմք է տալիս փաստելու, որ Շիրակի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի հետևությունն այն մասին, որ թիվ ՇԴ/0030/01/20 (ՀԿԴ/0032/01/22) քրեական վարույթը ենթակա չէր փոխանցման առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան, հիմնավոր է:

18. Վերոգրյալի հիման վրա, ինչպես նաև ելնելով արդարադատության շահի պաշտպանության և վարույթի արդարացիության ապահովման՝ ողջամիտ ժամկետում քննության անհրաժեշտությունից, գտնում ենք, որ թիվ ՇԴ/0030/01/20 (ՀԿԴ/0032/01/22) քրեական վարույթն ընդդատյա է Հակակոռուպցիոն դատարանին:

Ղեկավարվելով ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 263-րդ հոդվածի 8-րդ մասով՝

Ո Ր Ո Շ Ե Ց Ի Ն Ք

Տիգրան Սամվելի Դիլանյանի վերաբերյալ 2003 թվականի ապրիլի 18-ին ընդունված ՀՀ քրեական օրենսգրքի 309-րդ հոդվածի 2-րդ մասով թիվ ՇԴ/0030/01/20 (ՀԿԴ/0032/01/22) քրեական վարույթն ընդդատյա է Հակակոռուպցիոն դատարանին:

**ՀՀ ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ
ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ՓՈԽԱՐԻՆՈՂ,
ՀՀ ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ
ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԻ ՆԱԽԱԳԱՀ
ՀԱՄԼԵՏ ԱՍԱՏՐՅԱՆ**

**ՀՀ ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ
ՀԱԿԱԿՈՐՈՒՊՑԻՈՆ ՊԱԼԱՏԻ
ՆԱԽԱԳԱՀ
ԱՐԹՈՒՐ ԴԱՎԹՅԱՆ**